

17 januari 2020

Betreft: De Nationale Bank van België nv

Aangetekende zending en via mail

Geachte Gouverneur,
Geachte Leden van de Regentenraad,

Bij gelegenheid van de afsluiting van het jaar 2019 hou ik er aan om, als particulier minderheidsaandeelhouder van de beursgenoteerde naamloze vennootschap Nationale Bank van België, reeds vooruit te kijken naar de komende algemene vergadering van 18 mei 2020. En met gegronde reden, gezien de belangrijke standpunten welke het bestuur van de vennootschap lijkt ingenomen te hebben, en bij gelegenheid van de laatste algemene vergadering openlijk voor de media heeft bevestigd.

Ondanks het feit dat de Wetgever zelf één en ander heeft mogelijk gemaakt en veroorzaakt, enerzijds inzake het ontwijken van de wetgeving omtrent de informatieverplichtingen zoals die uitdrukkelijk wel gelden voor elke andere beursgenoteerde naamloze vennootschap, en anderzijds inzake de winstverdeling van de vennootschap, wil ik toch wijzen op volgende twee belangrijke punten.

1. De winstverdeling (Artikel 32 van de Organieke Wet):

In 2009 heeft de Wetgever het Artikel 32 in de Organieke Wet van de Nationale Bank van België nv opgenomen. Zijn enige reden voor het invoeren van dit artikel was:

“ Het gaat er dus, en slechts om, de Staat verlener en aldus de collectiviteit van burgers die hij vertegenwoordigt, de correcte vergoeding te verzekeren voor het zo aan de centrale bank verleende privilege, waarvan de uitoefening specifieke inkomsten genereert, de seigneurage ”. ¹

Om deze doelstelling te kunnen realiseren werd enerzijds aan een onafhankelijke Regentenraad nagenoeg totale vrijheid gegeven om een passend dividend- en reserveringsbeleid te bepalen en toe te passen. Anderzijds werd echter ook alle verantwoordelijkheid bij diezelfde Regentenraad gelegd om bij de werkelijke uitvoering van dit beleid een totale onafhankelijkheid te tonen en erover te waken

¹ Bron: DOC 52 1793/001 Memorie van Toelichting bij het Wetsontwerp tot wijziging van de financiële bepalingen van de wet van 22 februari 1998 (pagina 6)

dat er een evenwicht in de financiële belangen van de drie betrokken partijen zou worden gerealiseerd: de centrale bank zelf, van haar aandeelhouders en van de soevereine Staat.

Zonder hierbij al te ver te willen uitweiden acht ik het toch van werkelijk belang u op dit moment nogmaals te wijzen op deze verantwoordelijkheid die de Wetgever u uitdrukkelijk heeft gegeven, en vooral op volgende feiten:

- 1.1. Ik heb, minstens bij gelegenheid van de algemene vergaderingen van 2018 en 2019, reeds eerder gewezen op een foute interpretatie vanwege de Regentenraad van het begrip “seigneuriage”, wanneer “de correcte vergoeding” voor dit verkregen voordeel moet worden gemotiveerd.

Uit het jaarverslag van de NBB en haar eigen webpagina blijkt immers:

“ Voor de centrale banken zijn bankbiljetten passiva waarvoor geen rente wordt vergoed. Als tegenpost houden ze rentegevende of productieve activa aan. De inkomsten uit DIE activa worden ‘seigneuriage-inkomsten’ genoemd.” ²

Wanneer het bestuur dan stelt:

“ Als tegenprestatie voor het aan de Bank verleende emissieprivilege, heeft de Staat recht op het saldo van de winst van de Bank, na winstreservering en dividend-uitkering. “ ³

zich daarbij dus heel bewust niet beperkt tot “de winst van de Bank verkregen uit de emissie van bankbiljetten”, en wanneer de Directie op de algemene vergadering der aandeelhouders (van 15 mei 2017) stelt dat:

“ **Er bestaat geen enkele koppeling** tussen het saldo van de winst die de NBB uitkeert aan De Staat, en de omvang van de omloop van de bankbiljetten”.

dan kan het onmogelijk worden betwist dat het gekozen dividend- en reserveringsbeleid van de Regentenraad nooit “tot de correcte vergoeding” kan leiden voor de theoretische en pseudo-winst die seigneuriage uitmaakt.

De Regentenraad voldoet dus niet aan wat de Wetgever uitdrukkelijk als enige doelstelling heeft voorop gesteld.

- 1.2. In het jaarverslag zelf stelt men bovendien dat:

“ Als gevolg van het APP heeft een groter wordend gedeelte van de actiefzijde van de Bank geen bankbiljetten meer als tegenpost, maar wel andere passiva die vergoed

² Bron: Jaarverslag NBB 2018 (pagina 60)

³ Bron: Jaarverslag NBB 2018 (pagina 61)

worden tegen een vooraf bepaalde korte-termijnrente. Deze evolutie brengt een verhoging van het rentevoetrisico op langere termijn met zich mee. “⁴

Behalve de emissie van bankbiljetten in euro heeft de Nationale Bank van België inderdaad nog diverse andere opdrachten, als daar zijn het bepalen en ten uitvoer leggen van het monetair beleid van het eurogebied, het verrichten van valutamarktoperaties, het beheren van de activa welke omschreven worden als “de officiële externe reserves van België”, en andere. **Het bestuur geeft zelf aan dat enerzijds het belang van de resultaten van het uitgiftedepartement van de NBB in de totale resultaten sterk is afgenomen, en dat de risico’s verbonden aan (de financiering van) die andere activiteiten continu sterk oplopen.**

Het emissie-monopolie van de bankbiljetten in euro wordt inderdaad gedeeld met de ECB en alle nationale centrale banken van het ESCB, en het door het ESCB aan de NBB toegewezen aandeel in de globale bankbiljettenomloop bedraagt per balansdatum van 31/12/2018 nog maar een bedrag van 39,87 miljard euro. Dit betekent dat slechts 21,37 % van de 186,54 miljard euro activa de werkelijke tegenpost zijn van bankbiljetten waarover “het theoretische voordeel van renteloze passiva” maximaal kan worden in aanmerking genomen.

Alle andere resultaten, verkregen uit activa welke werden gefinancierd met andere passiva waarover het voordeel van het emissierecht uitdrukkelijk NIET geldt, zijn niet te danken aan de activiteit van het emissiedepartement (doch wel aan de steeds verder uitbreidende activiteiten van de “investeringsbank”).

Het saldo van de totale jaarwinsten dan in aanmerking nemen, het resultaat van ALLE activiteiten en activa van de Nationale Bank van België (allen met hun eigen opbrengsten, verbonden risico’s en kosten), zal NOOIT resulteren in “de correcte vergoeding” voor het verkregen (en met het ESCB gedeelde) emissierecht. **En dus heeft de Regentenraad met de sedert 2009 toegepaste werkwijze WEL geraakt aan de vergoeding van het kapitaal.**

Opnieuw, wat de Wetgever absoluut heeft willen vermijden:

“ Zonder afbreuk te doen aan het fundamentele onderscheid tussen de seigneuriage (de relatie centrale bank – Soevereine Staat) en de vergoeding van het kapitaal (relatie Nationale Bank – aandeelhouders, inclusief de Staat), (...) “⁵

“ Dit voorstel van herziene financiële bepalingen raakt niet aan de eigendom van het kapitaal van de Nationale Bank, noch aan de rechten van de aandeelhouders ten aanzien van de gereserveerde winsten. “⁶

⁴ Bron: Jaarverslag NBB 2018 (pagina 61)

⁵ Bron: DOC 52 1793/001 Memorie van Toelichting bij het Wetsontwerp tot wijziging van de financiële bepalingen van de wet van 22 februari 1998 (pagina 7)

⁶ Bron: DOC 52 1793/001 Memorie van Toelichting bij het Wetsontwerp tot wijziging van de financiële bepalingen van de wet van 22 februari 1998 (pagina 7)

Elke euro van de jaarwinsten, eigen vermogen van de vennootschap, welke de Regentenraad ten onrechte overmaakt aan de Soevereine Staat gaat ten koste van het vermogen van zowel de vennootschap zelf als van haar eigenaars. Het met deze valse argumenten onteigend eigen vermogen is bovendien niet langer beschikbaar voor de vennootschap om de gevolgen van de oplopende risico's (waar u voor waarschuwt) op te vangen.

De kans dat de particuliere minderheidsaandeelhouders in dat geval bijkomend financieel zwaar zullen worden getroffen is werkelijk reëel.

- 1.3. Het is bovendien een algemeen bekend gegeven dat het emissie-monopolie, in de actuele (zelfs negatief geworden) rentesituatie, minstens sedert 2016 geen enkel financieel voordeel meer kan opleveren voor de centrale banken van het ESCB. De ECB zelf stelt dit nadrukkelijk in haar eigen jaarverslagen, en zij wordt hierin bevestigd door elke autoriteit in het domein.

Opnieuw uit het eigen jaarverslag van 2018 valt af te leiden dat de NBB over dat boekjaar:

- Een bedrag van gemiddeld 107 miljard euro werkmiddelen op het passief van haar balans had waarover zij een rente van 413,2 miljoen euro ... heeft ontvangen,
- Een bedrag van gemiddeld 23,9 miljard euro beleggingen op het actief van haar balans heeft gehad waarover zij een rente van 90,5 miljoen euro ... heeft betaald.

Dus indien de NBB niet het emissie-monopolie had verkregen, dan had zij daardoor de vrije keuze kunnen maken om de gratis werkmiddelen die bankbiljetten zijn ofwel niet uit te geven (en dus voor dat bedrag geen beleggingen te moeten doen welke toch maar een negatieve rente zouden opleveren), ofwel deze biljetten te vervangen door andere passiva (waarover zij dan eveneens een bijkomende rente zou hebben ontvangen).

De “correcte vergoeding” voor het emissierecht is sedert 2016 negatief, en had nooit tot enige afdracht van het eigen vermogen van de vennootschap ten voordele van de Belgische Staat mogen leiden.

- 1.4. De Wetgever heeft de Regentenraad ook voor de uitdrukkelijke verantwoordelijkheid gesteld om, in alle onafhankelijkheid te waken over het evenwicht tussen de financiële belangen van de NBB, haar eigenaars en de Soevereine Staat:

“ De cascade in aanwending van het resultaat, (...), garandeert aldus dat de financiële belangen van de instelling zelf, van haar aandeelhouders en van de Soevereine Staat allen op een evenwichtige wijze aan bod komen. Het is aan de Regentenraad, bevoegd om, in alle onafhankelijkheid, te beslissen over een reserverings- en dividendbeleid en dit vervolgens openbaar te maken, dat het toekomt over dit evenwicht te waken. ” ⁷

⁷ Bron: DOC 52 1793/001 Memorie van Toelichting bij het Wetsontwerp tot wijziging van de financiële bepalingen van de wet van 22 februari 1998 (pagina 7)

Sedert het invoeren van het Artikel 32 heeft de Nationale Bank van België een totaal bedrag van 9,17 miljard euro winsten (na belastingen) gerealiseerd. Van dit totale bedrag werd er door de Regentenraad beslist om:

- Een bedrag van 3,83 miljard euro bijkomend aan de beschikbare reserve toe te voegen (en werden de belangen van de NBB zelf dus voor 42,14 % van de winsten gediend),
- Een bedrag van 4,76 miljard euro van de jaarwinsten te onteigenen als “correcte vergoeding voor het verkregen emissierecht” aan de Soevereine Belgische Staat (51,91 % van de jaarwinsten),
- Een bedrag van 290 miljoen euro als dividenden uit te keren aan de Belgische Staat,
- En een bedrag van 211,6 miljoen euro als netto dividenden uit te keren aan de particuliere aandeelhouders van de NBB,
- Waardoor we dus moeten stellen dat **de belangen van de Belgische Staat werden verzekerd voor 55,53 % van de gerealiseerde jaarwinsten**, en **de belangen van de particuliere minderheidsaandeelhouders voor slechts 2,33 % van diezelfde winsten**.

De particuliere aandeelhouders van de Nationale Bank van België beoordelen dit resultaat van tien jaar toepassing van het Artikel 32 door een onafhankelijke Regentenraad, en ervaren dit als “een werkelijk bijzonder evenwicht” van de financiële belangen.

Ondanks mijn eerdere vragen en opmerkingen, en ondanks het feit dat de Wetgever nadrukkelijk de opdracht heeft gegeven om een evenwicht te realiseren en de Regentenraad hiertoe bovendien alle beleidsvrijheden heeft gegeven, werd er tussentijds door de Regentenraad nooit ingegrepen, werd geen enkele aanpassing doorgevoerd om dit evenwicht te realiseren!

Immers: gezien de Regentenraad volledige vrijheid heeft om het reserverings- en dividend te bepalen, en de Wetgever van bij aanvang enkel een ondergrens voor de te hanteren dividendpolitiek heeft ingesteld:

“ Door dit criterium als ondergrens voor het uit te keren dividend op te nemen in de wet worden de aandeelhouders beschermd in een verdelingsregime waar het saldo wordt toegekend aan de soevereine Staat. **De wet bepaalt geen bovengrens**. Het behoort tot de bevoegdheid van de Regentenraad een dividendpolitiek te bepalen, rekening houdend met de wettelijk vastgelegde ondergrens, en deze openbaar te maken. “

Mijn besluit: wanneer een onafhankelijke Regentenraad vanwege de Wetgever 1) de nadrukkelijke opdracht krijgt te waken over “ een evenwicht in de financiële belangen “ tussen drie partijen, en 2) hiertoe ook alle beleidsvrijheid krijgt, en 3) bovendien bij gelegenheid van twee algemene vergaderingen door de getroffen eigenaars van de vennootschap op deze tekortkomingen en mogelijkheden werd gewezen,

dan faalt het bestuur flagrant in zijn opdracht en kan er hem niets anders worden verweten dan een totaal gebrek aan vereiste onafhankelijkheid wanneer hij, bij dergelijke vastgestelde en aangeklaagde scheeftrekkingen in dat evenwicht (55,53 % voor de Belgische Staat en amper 2,33 % voor de particuliere minderheidsaandeelhouders):

- en wanneer het bestuur in de eerste plaats de reserves toereikend acht (via de gekozen bijkomende reserveringen van 50 % van de jaarwinsten),
- en er staat inderdaad geen bovengrens op de te bepalen dividendpolitiek,
- en vooral ook: wanneer er (sedert 2016) geen sprake meer is dat er “een correcte vergoeding” voor het emissierecht zou moeten worden vergoed:

dan kan de Regentenraad geen enkel geldend argument invoeren om niet via een sterk gewijzigde dividendpolitiek zo snel als mogelijk dit evenwicht proberen te bereiken!

De particuliere minderheidsaandeelhouders dringen er sterk op aan dat u met deze feiten rekening zal houden wanneer u in de komende weken de waarschijnlijke jaarwinsten over het boekjaar 2019 zal moeten gaan verdelen!

- 1.5. Meer punten van kritiek en feitelijke argumenten tegen het invoeren en toepassen van het absoluut foute Artikel 32 van de Organieke Wet zijn te vinden op de webpagina (<https://activismenbb.be/standpunten-2/>) en andere.

Er werd in dit verband ook een procedure gestart voor de Raad van State, feit welke u bekend werd gemaakt.

2. De verplichting tot een financiële rapportering volgens de vereiste van het getrouw beeld

Zoals dit reeds meerdere jaren het geval is dringen de particuliere aandeelhouders van de Nationale Bank van België aan op een financiële verslaggeving die op transparante, consequente manier het vermogen van de vennootschap en de uiteindelijke eigendomsrechten waarheidsgetrouw in beeld brengt. Omdat het bestuur van de vennootschap blijft weigeren dit te doen, en vorig jaar deze standpunten nog harder en scherper heeft gesteld, werden er zelfs gerechtelijke procedures (in eerste aanleg en recent ook in beroep) gevoerd.

Op de laatste algemene vergadering en in recente interviews liet het bestuur noteren dat het zelfs “niet langer wenst te communiceren rond het vermogen van de vennootschap in termen van eigen en vreemd vermogen”, en dat “om te vermijden dat de meerderheidsaandeelhouder voor een dure overname zou staan het gerechtvaardigd lijkt dat één maal per jaar altijd maar dezelfde antwoorden moeten worden gegeven”.

Van belang is zeker dat:

1. De Regentenraad een eigen “sui generis” boekhoudkundig referentiekader kan uitwerken,
2. Waarvan de NBB erkent dat het zou moeten voldoen aan de vereisten van “een financiële rapportering volgens de vereiste van het getrouw beeld” (zoals bepaald in het artikel 5 van het Koninklijk Besluit van 14 november 2007),
3. Gezien de communicatie in zijn geheel, en er werkelijk belangrijke en essentiële tekortkomingen zijn in de financiële verslaggeving (het jaarverslag met zijn toelichtingen, de

balans, de webpagina, en andere) en dat het vermogen van de vennootschap bewust misleidend en alles behalve waarheidsgetrouw in beeld wordt gebracht,

4. De financiële verslaggeving door geen enkele instantie, niet door het FSMA en ook niet door een andere instelling, aan enige controle is onderworpen,
5. De Regentenraad zelf een externe revisor kiest en aanduidt, deze vervolgens door de eigenaars laat benoemen doch dat die vermeend onafhankelijk expert enkel controle uitvoert over de correcte toepassing van het door het bestuur zelf uitgewerkte sui generis referentiekader,
6. En vooral: uitsluitend rapporteert aan dat bestuur zelf (en aan de vertegenwoordigers van het personeel). De belangen van de eigenaars worden hierbij totaal genegeerd, net zoals hun vraagrecht ook in deze wordt beperkt!

De particuliere minderheidsaandeelhouders eisen dat hun rechten, zowel op een waarheidsgetrouwe en correcte informatie als hun absolute vraagrecht en hun uiteindelijke eigendomsrechten volstrekt worden gerespecteerd. Gezien de publiek gemaakte standpunten om ook de allerlaatste transparantie niet meer te gaan brengen vraag ik u om mij, in antwoord op dit schrijven, uw intenties te bevestigen aangaande de komende algemene vergadering:

- Zal u garanderen dat de externe revisor, de heer Stragiers, ter beschikking van de algemene vergadering zal zijn? Dit teneinde als expert alle antwoorden te geven waar u als Gouverneur niet langer de noodzaak noch nut van inziet?
- Zal u, na het arrest van het Hof van Beroep, alle vragen welke ik u voor de algemene vergadering schriftelijk zal laten geworden, bij gelegenheid van de vergadering op een correcte manier volledig beantwoorden en toelichten waar nodig bevonden?
- Kan u, voor de algemene vergadering van 18 mei 2020, op de webpagina van de bank een volledige uiteenzetting geven omtrent de activa van de Nationale Bank van België welke worden beschouwd als de officiële externe reserves van België, doch in het Artikel 9bis worden omschreven als de officiële externe reserves van de Belgische Staat en voor de NBB slechts een doelvermogen zouden uitmaken?
- Bij deze uiteenzetting de totale transparantie brengen omtrent de niet consequente boekhoudkundige verwerking van de (resultaten van de) verschillende componenten van deze activa, met hun gevolgen inzake de (uiteindelijke) eigendomsrechten. Immers: al deze officiële externe reserve-activa worden als zijnde van de Belgische Staat omschreven (waar enkel de Wetgever een bestemming zou kunnen aan geven wanneer zij niet langer nodig zijn), doch de meerwaarden en opbrengsten worden voor de deviezenvoorraad wel vrij verwerkt tot het vermogen van de vennootschap (en uiteindelijk haar aandeelhouders) en die op de goudvoorraad de ene keer niet (bij arbitrages) maar de andere keer dan weer wel (wanneer het Artikel 30 niet van toepassing is)? Zonder enige tussenkomst vanwege de Wetgever.

Deze transparantie garanderen is voor een beursgenoteerde naamloze vennootschap, tegelijkertijd ook centrale bank en zelfs toezichthouder, de evidente verplichting zelve. Geen enkele stakeholder kan het begrijpen waarom in buurlanden zoals daar zijn Nederland (land waar de NBB zich in haar persberichten omtrent deze materie steeds mee vergelijkt) deze transparantie totaal is, en men deze in België halsstarrig blijft weigeren en er zelfs jarenlange gerechtelijke procedures voor wil voeren.

Het is een algemeen gekende regel dat hij die elke transparantie blijft weigeren NOOIT eerlijke bedoelingen heeft. Samen met de tienduizenden kleine beleggers, welke een door de wetgevers erkend recht op bescherming hebben, rekenen wij er op dat de houding vanwege het bestuur in de positieve zin zal veranderen.

Er werd een schrijven gericht naar de Minister van Financiën, naar de Voorzitter van het Parlement en naar elke voorzitter van de politieke partijen. Dit om in dit totaal fout gelopen dossier eindelijk hun deel van de verantwoordelijkheid te nemen. Ik hoop dat de Regentenraad ook zijn eigen verantwoordelijkheid zal opnemen, en een eigen positieve bijdrage zal leveren opdat deze discussie eindelijk op een gepast forum en op een gepaste wijze kan worden gevoerd, met dezelfde transparantie tot gevolg zoals men deze overal elders ook heeft.

In afwachting van uw antwoord blijf ik zelf steeds ter beschikking,

Met vriendelijke groet,

Jaak Van Der Gucht